

Ženski sud – ženska strana povijesti

Objavljeno dana Svibanj 27,2015 u 2:43 pm pod Članci, Nema komentara

Kao odgovor na institucionalni pravni sistem koji često ne zadovoljava pravdu (kako na međunarodnom, tako i na nacionalnom nivou) javila se ideja o osnivanju Ženskog suda koji kroz alternativne mehanizme razvija drukčiji koncept pravde. Tako je prvi Ženski sud organiziran 1992. godine u Pakistanu te je do sada diljem svijeta bilo organizirano oko četrdeset Ženskih sudova, a najviše u Aziji i Africi.

„Ženski sud – feministički pristup pravdi“ održan u Sarajevu 07. – 10.05.2015. organizirale su članice Inicijativnog odbora u sastavu: Žene ženama, Sarajevo (Bosna i Hercegovina), Centar za žensko i mirovno obrazovanje Anima iz Kotora (Crna Gora), Centar za ženske studije i Centar za žene žrtve rata – ROSA, iz Zagreba (Hrvatska), Ženska mreža Kosova, Ženske studije i Žene u crnom iz Beograda (Srbija).

Okupio je žene iz država bivše Jugoslavije, a namjera mu je bila progovaranje o do sada prešućenim zločinima nad ženama i mnogim vrstama nasilja kojima su bile izložene za vrijeme rata 1990-ih. Sam proces organiziranja započeo je 2010. godine od kad se sustavno i predano radilo sa svjedokinjama koje su preživjele ratno nasilje te u konačnici im omogućilo da ta iskustva podijele u sigurnom i podržavajućem okruženju. Na taj način ih se osnažilo, a posjetiteljicama/ima dalo uvid u stranu rata koja je, kako to često biva s iskustvima žena, do sada bila gurnuta izvan granica poznate nam povijesti i samim time, one povijesti koja je prezentirana kao jedina vrijedna spomena, a nerijetko i vrijedna slavljenja.

Za sudionice/ke konferencije cijeli događaj započeo je protestom „Solidarnost-odgovornost-pamćenje“ te se nastavio svjedočenjima o ratu protiv civilnog društva, seksualnom nasilju za vrijeme rata, militarističkom nasilju i otporu žena, progonu pripadnica/ka drugačijih etničkih skupina i socijalno ekonomskom nasilju i još jednom otporu žena. Više informacija o programu (ali i samom Ženskom sudu i njegovim ciljevima) pogledajte na stranici <http://zenskisud.org>.

No Ženski je sud bio puno više od onog što smo o njemu mogle/i pročitati. Ovakav događaj važan je prvenstveno zbog toga što jasno pokazuje da je žensko iskustvo, u ovom slučaju patnje za i nakon ratnog perioda, dio kako njihove, tako i povijesti svih nas – a ne njihova osobna stvar. Ženski sud čini vidljivim kontinuitet nasilja nad ženama u ratu i miru, stvara prostor za individualna iskustva žena i za uključivanje ženskog iskustva u javno pamćenje, priznaje patnju žrtava, utvrđuje činjenice i vrši pritisak na zajednicu i institucionalni sistem, potiče razumijevanje šireg konteksta u kojem je počinjeno nasilje nad ženama (socijalnog, ekonomskog, obiteljskog, kulturnog, osobnog i političkog), zadovoljava potrebe koje institucionalna pravda ne pruža te stvara prostor za kreiranje novih pristupa pravdi, osnažuje žene i stvara mrežu međunarodne ženske solidarnosti, suočava nas sa zločinima iz prošlosti i osvjetljava društvene mehanizme koji su ih omogućili – u cilju sprječavanja budućih zločina i uspostavljanja pravednog mira za buduće naraštaje.

Često se dešava da svjedokinje imaju strah od svjedočenja zbog obnavljanja traume, a to se posebno odnosi na žene koje su preživjele ratni zločin silovanja. Činjenica je da su svjedokinje visoko traumatizirane i da sve one žive sa svojim traumama već 20 godina. Često

nemaju podršku, posebice od država koje su ih ostavile na margini i potpuno zanemarile. Ženski im je sud dao priliku da se i njihova iskustva čuju, dao im je prostor stvoren samo za njihove glasove.

Svjedočenja su bila, naravno, vrlo bolna. Mnoge/i slušateljice/i su većinu vremena bile/i na rubu suza. Iako sam i sama bila jedna od njih, ipak je prevladao osjećaj divljenja prema svjedokinjama i hrabrosti koju su pokazale za vrijeme i nakon rata – unatoč teretu traume kojeg su nosile i sasvim sigurno i dalje nose. Od organizatorica Ženskog suda dobile su bezuvjetnu podršku, razumijevanje te vrijeme posvećeno upravo njima i riječima koje one žele da budu izgovorene i da se čuju. Sve/i smo u školama učile/i o ratovima, ali smo sve/i čuli isključivo mušku stranu povijesti. O ženama u ratu nije bilo ni traga ni glasa, kao da rat na njima nije ostavio tragove. No svjedočenja ovih hrabrih žena nam napokon govore u kolikoj mjeri i na koje sve načine je rat utjecao i na njihove, a isto tako i živote svih žena pogođenih ratom. Sve su ponosno i uspravno stajale, ali i ponovno proživljavale svoju traumu da bi je nama ispričale te na taj način i same doprinijele pisanju povijesti koja ne isključuje ženska iskustva, već ih, bar na trenutke, stavlja u fokus.

U Ženskom sudu svjedokinje, ali i aktivistkinje koje su radile s njima i bile im podrška u cijelom procesu, pokazale su što sve ženska solidarnost i udruživanje može pokrenuti, pokazale su kolektivnu žensku snagu i učinile me više nego ikad ponosnom što sam žena. Jedna od svjedokinja koja je proživjela ratni zločin silovanja ponosno je za sebe rekla da je "heroina ovog doba"! Na žalost, heroine poput nje nerijetko ostaju nezamijećene dok se kreću u uvijek ograničenom alternativnom prostoru koji kao da se za njih mora ukrasti od javnosti i društva koje ih sustavno zanemaruje, usudila bih se reći i negira.

U znak zahvalnosti i priznanja, organizatorice Ženskog suda su u završnoj sesiji uručile svakoj od svjedokinja jedan od citata iz njihovih svjedočenja što je cijeli događaj dodatno ispunilo ženskom energijom koja promovira mir i nenasilje, nadu i optimizam, a na koncu i dugo iščekivanu pravdu.

Jelena Čaušević

- See more at: <http://croatia.ihollaback.org/zenski-sud-zenska-strana-povijesti/#sthash.1i3RpxH.dpuf>